

Aan Staatssecretaris

nota

Kamerbrief met reactie op een Schriftelijk Overleg over het BNC-fiche herziening richtlijn Luchtkwaliteit (36246, nr. 5)

TER BESLISSING

Datum

22 februari 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/33994

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir Duurzame Leefomg & Circ

Economie

Leefomgeving

Beslistermijn

24 februari 2023

Bijlage(n)

3

Aanleiding

Op 12 december 2022 heeft minister Hoekstra het BNC-fiche over het Commissievoorstel over de herziening van de richtlijn Luchtkwaliteit naar de Tweede Kamer gestuurd. De Kamer heeft hierover vragen gesteld in de vorm van een Schriftelijk Overleg op 24 januari 2023. In de bijgesloten kamerbrief geeft u antwoord op de vragen.

Het betreft een forse set vragen waarover ook met verschillende organisaties afstemming nodig was.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om in te stemmen met de beantwoording en om de brief aan de Tweede Kamer te verzenden.

Kernpunten

De beantwoording is in lijn met het BNC-fiche en het debat dat u op 26 januari met de Kamer heeft gevoerd over Luchtkwaliteit.

In de beantwoording komen onder andere de volgende punten aan de orde:

- U gaat in op een aantal elementen uit het voorstel van de Commissie en legt het standpunt uit het BNC-fiche daarover nader uit. Bijvoorbeeld over de optie voor tussentijdse herbeoordeling, het doeljaar, de luchtkwaliteitsplannen en de mogelijkheid voor compensatie voor burgers.
- U geeft aan dat de WHO-advieswaarden leidend zijn voor uw beleid, maar dat het halen van deze waarden in het jaar 2030 te vroeg is. Daarbij geeft u ook aan dat in de tussentijd wel wordt gewerkt aan een verbetering van de luchtkwaliteit.
- U geeft aan dat er op de beleidsterreinen luchtkwaliteit, energie, klimaat, stikstof en industrie nauw wordt samengewerkt tussen de verschillende ministeries om een integrale aanpak zoveel als mogelijk te maken.

Krachtenveld

De onderhandelingen in de Raad over het voorstel zijn dit jaar begonnen, maar bevinden zich nog in een pril stadium. Met de Kamer is afgesproken dat u de Kamer hierover regelmatig informeert. In het proces van de onderhandelingen stemt IenW af met stakeholders binnen en buiten IenW, zoals het IPO en de VNG.

Toelichting

Politieke context

Op 26 januari heeft u een Dertigledendebat gehad met de Kamer over het onderwerp Luchtkwaliteit. Een aantal vragen die aan bod kwamen tijdens dat debat is ook gesteld in dit Schriftelijk Overleg. Het gaat dan om vragen onder andere over het voldoen aan de norm voor fijnstof, een integrale aanpak, en het eerder voldoen aan de WHO-advieswaarden. De beantwoording in deze brief is in lijn met wat u ook tijdens het debat heeft uitgesproken.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Datum

24 februari 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/33994

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Leefomgeving

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

3

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Kamerbrief met beantwoording SO vragen	
03	Ingediende SO vragen	
04	Beslisnota BNC fiche	

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

TER BESLISSING

Aan Minister en staatssecretaris

nota

BNC fiche richtlijn Luchtkwaliteit

Datum

24 november 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2023/40213

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir Duurzame Leefomg & Circ

Economie

Leefomgeving

Beslistermijn

28-11-2022

Bijlage(n)

1

Aanleiding

Op 26 oktober heeft de Europese Commissie een voorstel uitgebracht voor de herziening van de richtlijn Luchtkwaliteit. Het ministerie van IenW stelt als eerstverantwoordelijke ministerie het interdepartementaal afgestemde BNC-fiche op, met daarin een eerste standpuntbepaling. Het fiche moet binnen zes weken naar de Kamer gestuurd worden. Het traject van onderhandelingen in de EU gaat parallel al van start. De Tweede Kamer heeft een behandelvoorbehoud bij dit voorstel geplaatst, wat betekent dat zij regelmatig geïnformeerd wil worden over het verloop van de onderhandelingen en de Nederlandse inbreng hierin. Tijdens het CD Milieuraad op 13 december bespreekt de Tweede Kamer dit fiche en de te maken werkafspraken ten aanzien van het behandelvoorbehoud.

Geadviseerd besluit

Instemmen met het BNC-fiche, met het oog op tijdige behandeling in CoCo (29 november) en MR (3 december).

Kernpunten

Het voorstel van de Commissie beschrijft hoe met het aanscherpen van de Europese luchtkwaliteitsnormen toegewerkt wordt naar een situatie waarin er geen negatieve gezondheidseffecten meer zijn in 2050, in lijn met de door de lidstaten afgesproken ambitie 'Zero Pollution' in 2050 (geen schade meer aan menselijke gezondheid en aan ecosystemen als gevolg van vervuiling). De recent bijgestelde WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit zijn hierbij leidend. De Commissie stelt 2030 als doeljaar voor waarin de eerste belangrijke stap wordt gezet: een halvering van de nu bestaande normen voor stikstofdioxide (NO₂), en fijnstof (PM₁₀ en PM_{2,5}). Daarnaast worden er gebiedsgemiddelde blootstellingsreducties voor PM_{2,5} en NO₂ voorgesteld, met name voor de jaren na 2030. Dit betekent dat op plekken waar aan de normen wordt voldaan, er nog steeds gewerkt moet worden aan een reductie van de blootstelling.

Standpunt in het fiche en politiek-bestuurlijke afweging daarbij

- Het oordeel over het voorstel in het algemeen is voorzichtig positief. De voorgestelde systematiek om te komen tot schone lucht in 2050 zal effectief zijn. Met het toewerken naar het door de WHO-geformuleerde tussendoel IT4 (identiek aan de oude WHO-advieswaarden) in 2030-2035 zijn we goed op weg naar zero pollution in 2050 en werken we aan een

gezonde leefomgeving. Dit is ook al het bestaande doel van het Schone Lucht Akkoord. Nederland zet daarmee in op bescherming van de volksgezondheid.

- Er zijn echter ten aanzien van de uitvoering binnen deze systematiek, nog te veel onzekerheden om nu al een volledig (positief) oordeel te kunnen geven. Bindende grenswaarden gelden overal, ook op plekken waar wellicht extra maatregelen genomen moeten worden om ze helemaal te kunnen halen (bijvoorbeeld het IJmondgebied). Een analyse van de haalbaarheid van RIVM moet nog gemaakt worden. In de toelichting wordt hier dieper op in gegaan.
- Politiek gezien heeft een later doeljaar voor heel Nederland de voorkeur boven het pleiten voor uitzonderingen voor bepaalde gebieden (derogaties). In dat laatste geval zou lijken dat er bijvoorbeeld ten aanzien van Tata Steel met twee maten gemeten wordt.
- Een eventueel verwijt dat dit Nederlandse standpunt onvoldoende ambitieus is, kunt u pareren met het vooruitzicht dat met de uitvoering van het Schone Lucht Akkoord (SLA) we in Nederland al hard op weg zijn naar voldoen aan de nieuwe voorgestelde grenswaarden, en op veel plekken aan meer dan dat. We willen het meest ambitieuze tussendoel (IT4/oude WHO-advieswaarden) halen, maar er ook scherp op zijn om Nederland niet 'op slot te zetten'. Op basis van onderzoek gaan we in het voorjaar van 2023 bepalen waar het SLA mogelijk geïntensiveerd kan worden. Een later doeljaar beschermt Nederland tegen de negatieve gevolgen als het onverhoopt lokaal (op hotspots) tegenzit.
- Het voorstel van de Commissie helpt Nederland in het verbeteren van de luchtkwaliteit omdat ook alle andere Europese landen hiertoe worden verplicht. Dat helpt aanzienlijk bij het verlagen van de grensoverschrijdende deken van verhoogde concentraties en het halen van binnenlandse doelen.

Datum

24 november 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2023/40213

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Leefomgeving

Aan

Minister en staatssecretaris

Bijlage(n)

1

ToelichtingOordeel over 2050-doelstelling

Het kabinet onderschrijft het doel van nul-vervuiling (zero pollution) in 2050 voor de hele leefomgeving, ook voor de luchtkwaliteit. Dit sluit helemaal aan bij op het Nationale Milieuprogramma dat hetzelfde doel nastreeft, namelijk een gezonde, schone en veilige leefomgeving.

Oordeel over bindende grenswaarden in 2030

Voor wat betreft de voorgestelde normstelling in 2030 wil Nederland voorkomen dat EU regelgeving er toe leidt dat Nederland (deels) op slot gaat. Dat gevaar kan bestaan, omdat het RIVM heeft berekend dat bij huidige beleidsvoornemens (maatregelen in het Schone Lucht Akkoord, klimaat-, energie- en stikstofbeleid) de normstelling weliswaar op de meeste plaatsen haalbaar is, maar niet overal. De door de Commissie voorgestelde normstelling voor 2030 komt overeen met de oude WHO-advieswaarden uit 2005, die voor het Schone Lucht Akkoord al in beeld waren om naar toe te werken in 2030. Met andere woorden: Datgene wat

Nederland op eigen initiatief zo veel als mogelijk al probeerde te bewerkstelligen, wil de Commissie nu wettelijk bindend maken. Een bindend doel voor 2030 houdt echter in dat de luchtkwaliteit in 2030 overal aan de grenswaarden moet voldoen, ook in de IJmond, de Rijnmond en op Schiphol, waar nog slagen gemaakt moeten worden (bijvoorbeeld in de maatwerkafspraken met grote broeikasgasuitstoters, bij de overgang van Tata Steel op waterstof en elektriciteit, en bij de elektrificatie van voertuigen), waarvan de resultaten waarschijnlijk slechts kort voor 2030 te realiseren zijn.

Het Nederlandse standpunt is dat het noodzakelijk kan zijn om te kiezen voor een later doeljaar dan 2030 als verder onderzoek uitwijst dat extra kosteneffectieve en uitvoerbare maatregelen ontoereikend zijn om de nieuwe normstelling in 2030 overal in Nederland te halen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van het Schone Lucht Akkoord en komt in het voorjaar van 2023 beschikbaar. Het verschuiven van het doeljaar mag er echter ook weer niet toe leiden dat de route naar schone lucht in 2050 te veel in gevaar komt. Een doeljaar later dan 2035 doet dit wel. **Op basis van het bovenstaande zal Nederland bij de onderhandelingen in de Raad vooralsnog het standpunt innemen dat het doeljaar binnen de bandbreedte van 2030-2035 kan vallen. De nadere precisering volgt dan in de eerste helft van 2023.**

Oordeel over blootstellingsreductieverplichtingen

In principe is Nederland voorstander van een mechanisme om de blootstelling aan luchtverontreinigende stoffen te verminderen in situaties waarin aan de grenswaarden wordt voldaan. Het voorstel van de Commissie roept echter nog te veel vragen op om hierover een definitief standpunt in te nemen, zoals ten aanzien van de gebiedsindeling die gehanteerd wordt om de gemiddelde blootstellingsindicator uit te rekenen, het reductiepercentage van 25% over ieder tienjaarsinterval, en het jaar waarin dit mechanisme zou moeten starten. **Een gefundeerd standpunt kan Nederland pas innemen op basis van een nadere analyse waarvoor eerst aanvullende informatie verkregen moet worden.**

Verdere aandachtspunten

Het kabinet zal de toegevoegde waarde en de consequenties nader bestuderen van enkele juridisch voorstellen in de richtlijn. Het gaat hierbij om bepalingen over de toegang voor burgers tot de rechter, een recht op compensatie voor geleden gezondheidsschade, en de verplichting boetes op te leggen bij schendingen. Hierbij wordt gekeken naar zo veel mogelijk harmonisatie met vergelijkbare voorstellen in andere richtlijnen die nu in onderhandeling zijn.

Afstemming

Het fiche is geschreven in afstemming met de volgende IenW-dienstonderdelen: DGMO, DGLM, HBJZ, FEZ en de Directie Internationaal, en daarnaast met het ministerie van EZK, ministerie van BZK, ministerie van LNV, ministerie van VWS, ministerie van Financiën, ministerie van JenV, ministerie van BuZa, IPO, VNG, Rijkswaterstaat en RIVM.

Financiële/juridische overwegingen

Deze worden toegelicht in het fiche. Vooralsnog lijken de financiële implicaties voor het bedrijfsleven niet groot. Aanscherpingen van vergunningen en emissiegrenswaarden is een continu proces, op basis van bepalingen in een

Datum

24 november 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2023/40213

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Leefomgeving

Aan

Minister en staatssecretaris

Bijlage(n)

1

andere richtlijn (Industriële Emissies) en nationale regelgeving. Uitsluitend wanneer de grenswaarden voor de luchtkwaliteit niet dreigen te worden gehaald, moet er voor het desbetreffende gebied een luchtkwaliteitsplan worden opgesteld en uitgevoerd.

Strategie

IenW zal zich in de onderhandelingen constructief opstellen, maar houdt daarbij het Nederlands belang van haalbaarheid altijd scherp voor ogen. Dit zal naar verwachting zeker ook voor andere dichtbevolkte lidstaten gelden.

Voorgaande ontwikkelingen en alternatieven

Eerder dit jaar heeft u ingestemd met het versturen van een non-paper aan de Europese Commissie met daarin denkrichtingen voor de herziening van de richtlijn. Het voorstel om de Luchtkwaliteitsrichtlijn te herzien is op hoofdlijnen hiermee in lijn.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	BNC-fiche richtlijn Luchtkwaliteit	Het BNC-fiche bevat een eerste interdepartementaal en interbestuurlijk afgestemd Nederlandse standpunt over het nieuwe Commissievoorstel voor de herziene richtlijn Luchtkwaliteit.

Datum

24 november 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2023/40213

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Leefomgeving

Aan

Minister en staatssecretaris

Bijlage(n)

1